

אחותי הגדולה - חלק ראשון

לפני אצלנו, והזר פרע'ון, שכל אחת מכן היא מנארת אדירה ואלופה אלמית בתחומה. שתיכן יודעות לרחוץ כשצריך, לתמוך שצריך, והכי חשוב - להיות שם שצריך. אמאיה סטוק, שתמשיכי לחקור את נפלאות האור, הנפש והאומנות ולהעביר את נפלאות אמהיבות ושתמשיכי לעצת בצורה כל-כך מדהימה בלעדיה לא אשים. לירן ברנר, אחותי העצומה והמיוחדת, איפה הייתי היום אם לא את?

אני זוכר את הימים ההם שהייתי יושב בספריית בית הספר ופותר חידות במתמטיקה וכל מיני אתגרי חשיבה, רק אני עם עצמי. אני זוכר איך את היית מדי פעם נכנסת לספרייה מעיפה אלי מבט ואז הולכת למדף של ספרי התאטרון והמחול נמצאת שם כמה דקות ומדפדת בין הספרים. היינו בוהים אחד בשנייה למספר שניות, מחליפים מבטים ואת היית יוצאת מהספרייה בשקט עם חיוך קל.

אני זוכר את היום הזה שבו ניגשת אלי. את ההפתעה הגדולה שפתאום, במקום לצאת מדלת הספרייה הלכת לעבר השולחן שלי ואני, עד הרגע שניגשת אלי, לא הבנתי אם באת אלי או הלכת למקום אחר.

אני זוכר את השיחה הקצרה שניהלנו שבה שאלת אותי איזו שאלה שלא הצלחת לפתור והיית המומה מאיך שפתרתי אותה בכמה שניות. הצגת את עצמך "שמי בת-שבע" אמרת "ואני רואה אותך פה הרבה. מה אתה עושה פה כל הזמן?"

הבנתי ישר שאת חכמה ואת מבינה שזה לא ספר החידות שהיה פתוח על השולחן ומדי פעם העפת בו מבט. אמרתי לך שאני המון פעמים מרגיש לבד ולכן זה שאני בספרייה רואה קצת אנשים עושה לי טוב. את אמרת עם חיוך גדול על הפנים שאני מוזמן אליכן לסטודיו שנמצא קומה אחת למטה. ברגע שאמרת את זה הרגשתי הקלה גדולה, כאילו אבן ענקית ירדה לי מהלב והבנתי שאני הולך לגלות עולם חדש.

אני זוכר את הלילה ההוא, שהיה כמה ימים אחרי שראיתי אותך בספרייה, שפגשתי אותך בחורשה על יד בית הספר. אני עשיתי הליכה ובדיוק פגשתי אותך עם הילקוט על הגב. שאלתי אותך אם עד עכשיו את היית בבית הספר ואמרת לי שבדיוק עכשיו סיימתן את החזרות לאיזה מופע.

שאלת אותי למה אני לא מגיע לסטודיו ואני שתקתי. הצלחת לקרוא את השתיקה שלי ואמרת לי שאין לי ממה לחשוש או לפחד, שאת תמיד שם ושאת מאוד תשמחי לראות אותי מגיע.



אני זוכר איך אחרי אותו לילה החלטתי שאני מנצל את ההזמנה שלך ואני הולך להיכנס לסטודיו למרות כל החששות.

אני זוכר איך פתחת את הדלת וראיתי אותך ואת שאר חברותייך. לא ממש שמתן לב אלי, עד שאחת מכן פתאום ראתה אותי אמרה איזה משהו וכל הבנות רצו אל מאחורי הוילונות.

אני זוכר איך יצאתי עם דמעות בעיניים וישבתי על ספסל שהיה שם ליד, איך רצת אלי חִיבֶקֶת אותי והתנצלת. כשיישרתי אלייך מבט אמרת שבדיוק התלבשתן ולכן זה היה זמן לא טוב אבל מאוד שמחת שהגעתי. אני התנצלתי ואמרת לי שאין לי על מה להתנצל, ואז את המשפט שהכי ריגש אותי – "תזכור שעכשיו אתה כבר לא לבד. יש לך אותי". ואז פתאום העולם התחיל להיראות ורוד יותר וטוב יותר וידעתי שיש לי מקום שאליו אני יכול להגיע ותהיה לי חברה.

לפני שחזרת לחזרה שאלת אותי עם חיוך רחב אם למרות הכל נהניתי וקרצת, ואני צחקתי מרוב ביישנות ואת אמרת "זה בסדר, מותר לך גם להנות..." ליטפת אותי על הלחי נתת לי נשיקה וחזרת אל הסטודיו.

היינו מדברים גם מדי פעם בטלפון עד שהזמנת אותי אליך הביתה ושמה הכרתי את המשפחה שלך ואת אחותך הקטנה שלמדה ניצוח (על תזמורת) והייתה מאוד דומה לך רק עם שיער שחור. תמיד סיפרת לי שהיא גם מלחינה והיית מאוד גאה בה ותמיד שיבחת. ואני הייתי צוחק ואומר לך שגם אני מאוד גאה באחותי תוך כדי שאני מסתכל עלייך. היית אומרת לי תודה ונותנת לי נשיקה.

אני זוכר את היום ההוא, שבו החלטתי שאני קונה לך פרח ואומר לך שאני רוצה שנהיה זוג. אני זוכר איך פחדתי והתביישתי, אבל בתוך תוכי אמרתי לעצמי שמצידי שכל העולם ידע – אבל את האהבה שלי.

אני זוכר את אותו בוקר, איך הלכתי לחנות לקנות לך פרח ואיך התקרבותי לבית הספר והפרפרים לא הפסיקו למלא את הבטן.

אני זוכר את הרגע שבו עמדתי לפני הדלת הסטודיו ופחדתי לפתוח אותה. אני זוכר איך היד רעדה וכל פעם תהייתי האם לעשות את זה או לא ואיך תגיבי, אבל אז נזכרתי שאמרתי לעצמי שלא משנה מה אני אומר לך כמה אני אוהב אותך וכמה את האחת שלי ואיך אמרת לי פעם לא לפחד ולעשות את מה שאני מרגיש.

אני זוכר איך פתחתי את הדלת ואיך פתאום ראיתי אותך מתחבקת ומתנשקת עם אחת הרקדניות. היא ראתה אותי לפניך וצעקה לעברי "עוף מפה? מה אתה נכנס לכאן בכלל?!" אני זוכר איך רצתי החוצה עם דמעות בעיניים, ואת, כמו תמיד – ישר רצת אחרי, החזקת לי את היד ולקחת אותי לאחד הספסלים שהיו שם. הושבת אותי, לקחת כמה שניות ואז אמרת: "זאת שראית איתי זאת יעל, בת הזוג שלי... כן, אני לסבית."

"אבל..." אמרתי תוך כדי בכי "למה יעל התנהגה ככה? למה היא צעקה עלי ללכת?". ואת, עם כל ההבנה, הסובלנות וההכלה האינסופית שלך אמרת לי: "אל תיקח את זה אישית בבקשה. היא באה מבית דתי וההורים שלה עוד לא יודעים על זה... כלומר, היא עדיין בארון ולכן זה סוד שהיא לסבית ורק הכיתה שלנו יודעת, ולכן היא מאוד נלחצה שהיא ראתה אותך." ליטפת אותי ושמתי לי יד על הכתף ואמרתי: "אבל אל תדאג, אני תמיד אהיה כמו אחותך הגדולה – תמיד יהיה לך אותי". המשפט האחרון שלך מאוד הרגיע אותי ונתן לי איזו נחת שלא יכולתי להסביר. את חייכת שראית את הפנים שלי.

אני זוכר איך אחרי כמה זמן הלכנו ביחד הביתה וסיפרתי לך שיעל התנצלה. אמרתי לך כמה את מיוחדת וחכמה ואיך את צריכה להיות עובדת סוציאלית עם כל היכולות המדהימות שלך. את צחקת ואמרת לי שאמא שלך עובדת סוציאלית ואת מתנדבת במד"א כי גוף האדם מאוד מסקרן אותך ואולי יום אחד תהיי רופאה, התפעלתי מכמה טוב יש לך וכמה את חכמה ומלאה בעולמות מרתקים. אמרתי לך שהלואי שעולמי היה כמו עולמך, שעולמי צר כנמלה, ואת יישרת אלי מבט ואמרת בטון הכי רציני שלך: "עולמך ממש לא צר כנמלה – עולמך רחב כאוקיינוס."

אני זוכר איך היית מזמינה אותי מדי פעם לטיולים או בילויים איתכן כדי שלא ארגיש לבד, ותמיד היית מתקשרת לשאול אותי איך היה לי ותמיד היית שם בשבילי. את הבילויים שלנו לבד ואת השיחות המעמיקות והמלמדות שהיו לנו והעולם נהיה בשבילי מקום הרבה יותר

ורוד, הימים נהיו ורודים ואת הבדידות של הספרייה מילאו המפגשים איתך – ואני הבנתי אילו יכולות אדירות יש לך: הבנתי שאת יודעת הרבה יותר מלהפוך את המציאות שעל הבמה לוורודה יותר, אלא גם את המציאות שמחוצה לה לוורודה יותר – את החיים של האנשים שסביבך וגם את החיים שלך. הסמקת מאוד שאמרתי לך את זה ואמרת לי שזאת אחת המחמאות הכי גדולות שקיבלת, ואני אמרתי לך שבגלל זה את צריכה להיות עובדת סוציאלית או לעסוק במקצוע טיפולי אחר.



אבל אז הימים הוורודים התחילו להתמלא בעננים שחורים – תקופת הפיגועים התחילה בירושלים ודאגנו מאוד אחד לשנייה. כל פעם שהיה פיגוע ישר שלחנו הודעות אחד לשנייה לדעת שהכל בסדר.

אני זוכר את היום ההוא שהיה פיגוע במרכז ירושלים וידעתי שאת אמורה להיות שם. אני זוכר את ההלם ששלחתי לך הודעה ופעם ראשונה, אחרי הרבה פיגועים שתמיד ענית לי שהכל בסדר – פתאום הייתה שתיקה בצד השני. אני זוכר את הפחד של מה שקרה ואת הבכי של איך איבדתי אותך, אבל אז נזכרתי איך לימדת אותי לא לחשוב על דברים רעים עד שהם קורים כי זה סתם עושה אותנו עצובים ועושה לנו רע, ואחרי זמן מה שהצלחתי ליישם את מה שאמרת ולהתעשת שמתי לב ששלחת לי כמה הודעות שבהן יש אימוג'י בוכה והודעות עם מילים כמו: "אחותי", "בית-חולים".

ישר לקחתי אוטובוס לשם, להגיע הכי מהר שאוכל. לא ידעתי כמה זמן עבר מאז ששלחת את ההודעות, אבל טסתי לשם במהירות האפשרית – נסיעה שהייתה מספר דקות נראתה כמו נצח בזמנים הללו.

אני זוכר איך הגעתי לבית החולים ורק רציתי לראות אותך ליד אחותך ולדעת שאתן ביחד, אבל במקום זה ראיתי אותך בכניסה לא מפסיקה לבכות. לא הבנתי מה קרה, למה את לא לידה. אבל את שראית אותי ישר רצת אלי וחיבקת אותי, פרצת בבכי חזק ואמרת: "אבל היא הייתה בסה"כ נערה שרצתה להיות מנצחת...". חיבקתי אותך עוד יותר חזק ואז אמרת את המשפט שהכי היה קשה לשמוע: "תגיע להר המנוחות בשעה 17:00".

אני זוכר את הלוויה של אחותך כאילו זה היה אתמול, אני זוכר אותך עומדת מעל הקבר הטרי והדמעות זולגות לך מהעיניים. המון אנשים באים לנחם אותך ואומרים לך איזו אחות מיוחדת הייתה לך. באו אנשים מכל מיני תזמורות ואמרו לך איזו אבדה גדולה היא לעולם המוזיקה, ואת לא מפסיקה לנגב את הדמעות וממלמלת כל מיני מילים. מדי פעם העפת אלי מבט כדי לראות שאני בסדר. כי לא משנה עם הימים הם ורודים או שחורים – את

תמיד שם בשבילי.

אני זוכר את יעל מגיעה עם זוג אנשים, מישהי יפיפייה עם כיסוי ראש גדול ומישהו שנראה מאוד צעיר עם כיפה ממש גדולה. יעל באה אליך נתנה לך נשיקה ואמרה לך כמה שהיא מצטערת. אותו זוג אמר לך שהוא משתתף בצערך וחיבק אותך.

אחרי הלוויה הסברת לי שאלו היו ההורים של יעל. סיפרת לי שבאותו היום היא באה הביתה וישר פרצה בבכי נוראי. ההורים לא ידעו מה קרה לבת שלהם שאף פעם לא הייתה לא התנהגה ככה. אחרי שהם הרגיעו אותה היא סיפרה להם שהיא לסבית ושיש לה בת-זוג שאחותה נהרגה בפיגוע שהיה באותו יום. ההורים שלה חיבקו אותה חזק, ואמרו לה שהם מקבלים אותה כמו שהיא ואין לה מה לדאוג ושהם יעזרו לך, בת הזוג שלה, בכל מה שצריך.

אמרתי לך שזה קצת חבל שהם מקבלים אותה בנסיבות כאלה, אבל את, עם הראייה האופטימית והחכמה שלך, אמרת שזה לא משנה והעיקר שבסוף הם מקבלים את זה שיש להם בת כזאת, וזאת הייתה הפעם הראשונה שראיתי אותך מחייכת מאז הלוויה.

בסוף הלוויה ניגנו ברקע כמה מנגינות שאחותך הלחינה ואז אנשים התחילו ללכת ולאט לאט נשארת רק את עם החברים הטובים, עם המשפחה ואיתי. בסוף שהיו רק כמה בודדים מלבד המשפחה ניגשתי אליך כדי לחבק אותך ולומר לך שלום, היית עם עוד שתי חברות טובות ויעל. אמרתי לך כמה אני אוהב אותך ואיך אחותך זכתה במישהי מיוחדת כמוך. את פרצת בבכי ואמרת שאת כבר מתגעגעת אליה ופתאום את קולטת כמה אהבת אותה.

אני זוכר איך אני בוהה בקבר של אחותך ואומר לעצמי כמה החיים הם דבר שברירי, כמה הכל יכול להשתנות כל רגע. מי היה מאמין, לפני כמה חודשים, שאהיה בהלוויה של אחותה של מישהי שרק מדי פעם החלפנו מבטים בספריה. הבנתי כמה שאדם שבאמת רוצה משהו יסכים לקבל את הטוב שבו ואת הרע – כי לקבל משהו שלם זה לקבל אותו עם הכל – עם כל השמחות וכל האירועים העצובים, עם כל היתרונות וכל החסרונות – שאתה באמת רוצה משהו ואוהב אותו – אתה תקבל אותו כמו שהוא.

אני נפרד ממך לשלום עם דמעות בעיניים, ואחרי כמה שניות של חיבוק חזק אני מתחיל לבכות גם.

אלו היו הימים החמים של סוף אוגוסט ואני הולך בחום הירושלמי לעבר האוטובוס. שאני נמצא על יד התחנה אני רואה את יעל שלא שמת לב שליוותה אותי אומרת: "רציתי לומר לך המון תודה!". "נו מה, ברור, שלא אגיע ללוויה של אחות של אחותי הגדולה?" וקרצתי לה עם חיוך.

"לא, לא על זה. רציתי לומר לך תודה על כל מה שאתה בשבילה, אתה אולי לא מבין עד כמה אתה יקר לה!".

כמה שניות אחרי שהיא אמרת זה האוטובוס הגיע, עליתי עליו ונסעתי.



שנה טובה ומתוקה!

אחותי הגדולה – חלק שני

אני זוכר את השבעה של אחותך כל-כך טוב. אני זוכר איך היית כל-כך יפה בשבעה שלה. למרות כל הבכי והדמעות שזלגו לך.

הגיעו מלא אנשים לשבעה, מלא אנשים שהכירו את אחותך וסיפרו לך כמה מיוחדת היא הייתה ואת לא הפסקת להתרגש ולהודות להם על המילים ועל זה שהם הגיעו.

בסלון שלכם הייתה שידה קטנה שעליה היה מונחת מחברת גדולה עם כריכה קשה. ביקשת מכל מי שנכנס/ה לרשום זיכרון מאחותך. היו כאלה שרשמו והיו כאלה שרק הסתכלו במחברת.

אני זוכר איך הייתי מגיע לבקר אותך בשבעה בערך פעם ביום, והיו אפילו ימים שהייתי מגיע פעמיים. יעל גם הייתה שם, הרבה יותר ממני, וההורים שלה באו לבקר אותך ואת משפחתך והביאו לכם אוכל.

לא משנה כמה אנשים היו – תמיד שמת לב אלי ותמיד דאגת שהכל בסדר. אני זוכר איך זה תמיד הפעים אותי – שלמרות כל מה שיש לך על הראש ידעת איך לשים לב לאנשים הקרובים אליך שחשובים לך, כי כזאת היית.

אני זוכר איך שהשבעה הסתיימה, קפצתי לבקר אותך, הסתכלתי על המחברת שבה רשמו את הזיכרונות מאחותך. שאלתי אותך למה עשית את זה, שאלה שהתשובה עליה מאוד ברורה...

אבל את, במקום לענות לי, לקחת את המחברת ונתת לי אותה. הייתי בהלם. שאלתי אותך למה נתת לי אותה, ואת אמרת, בצורה הכי רגועה שיש "כדי שתכתוב על אחותי סיפור.", ואני בקול קצת מגמגם אמרתי לך "אני? לכתוב? מה הקשר ביני לבין כתיבת סיפורים?".

את חיכת ואמרת לי "יש לך המון מה לספר וחשוב שתספר את מה שיש לך – אז כדאי שתתחיל לכתוב." את הרגע הזה, שבו אמרת לי את זה **אני לא אשכח לעולם ואודה לך עליו כל ימי חיי.**

לקחתי את המחברת בהתרגשות והבטחתי לך שאני אשתדל ואעשה כמיטב יכולתי. "זה מה שהכי חשוב לי." אמרת, ונתת לי נשיקה.

אני זוכר איך באחד הימים שאחרי השבעה באתי לבקר אותך וישבנו בחדר שלך. שאלתי אותך איך את ואיך את מרגישה, את שתקת ודמעה זלגה מעייניך. "מה שהרבה לא יודעים," אמרת לי, "בעצם כמעט אף אחד, זה שגם אחותי יצאה מהארון, או יותר נכון רצתה לצאת." והתחלת לבכות.

חיבקתי אותך תוך כדי שגם אני בוכה ואומר לך "מה הכוונה בת-שבע? מה הכוונה ב'רצתה לצאת?'".

לקחת כמה נשימות כדי שתוכלי להוציא קול מהפה וסיפרת לי שכמה ימים לפני שהיא נהרגה היא רצתה לדבר איתך.

היא סיפרה לך על זה שנראה לי שגם היא בקטע של נשים והיא לא כל-כך יודעת אם זה נכון או לא, או מה כדאי לה לעשות עם התחושה.

חיבקת אותה והבטחת לה שתהיי שם בשבילה ותעזרי לה איפה שהיא תצטרך. פתאום שמחת בשבילה שיש לה אחות שיכולה לעזור וללוות אותה והצטערת שלך לא הייתה כזאת.



אני זוכר איך באותו רגע חיבקתי אותך ואת פרצת בבכי ואמרת כמה את מתגעגעת אליה. המשכתי לחבק אותך תוך כדי שאני פתאום קולט מאיפה כל הכוח שלך והעוצמות האדירות שיש לך, ושכאשר אין לך מודל מסוים – את בונה אותו בעצמך, ולכן, גם מעצם הבנייה את מאוד מתחזקת.

את כבר לא חזרת להיות מי שהיית פעם, מותה של אחותך שינה אותך בצורה כזאת או אחרת ודברים לא חזרו לקדמותם, והיה ברור לי שהם גם לא יחזרו. הפכת להיות אדם אחר וטוב יותר, משהו בך מאוד השתנה. גם התפיסה שלך לגבי החיים מאוד השתנתה והפכת להיות בוגרת יותר.

זה היה באמצע ספטמבר, בעשרת ימי התשובה, קצת אחרי ראש השנה. הייתי בסיור סליחות בעיר העתיקה בירושלים, הקרירות הירושלמית עטפה אותי ואי אפשר היה שלא לחוש את האווירה המיוחדת של הימים הללו. נתקלתי באיזה רוכל אחד שישב בפינת אחד הרחובות והציע כל מיני דברים, בין השאר – טבעות, והחלטתי לקנות לך טבעת קטנה, לא יודע למה. לא חשבתי שכל סיור הסליחות השאלה למה קניתי לך את הטבעת תעסיק אותי, אבל בשורה התחתונה מאוד שמחתי שקניתי לך אותה כי הרגשתי שהנה שוב מתחילים ימים ורודים.

אני זוכר איך יומיים אחרי זה הצטרפתי אליך ואל יעל לטיול בעיר במטרה להגיע אל העיר העתיקה. לא הפסקנו לדבר ולצחוק כל-כך נהנו שבאמת פתאום הרגשתי איל הימים הוורודים מתחילים לחזור. בדרך שמענו קצת מוזיקה מאחד הגנים שנמצאים באזור העיר העתיקה. כשהתקרבונו ראינו שזאת הייתה חתונה, ולמרבה ההפתעה – חתונה של שתי בנות.

שלושתנו מאוד התרגשנו ויעל אמרה "אם רק הייתה לי טבעת עכשיו..." והסתכלה עליך. חייכתן אחת לשניה והחזקתן ידיים. שלפתי את הטבעת שקניתי בסיור סליחות וסיפרתי לכן את זה שקניתי לך את הטבעת. את מאוד התרגשת, ולהפתעתי גם יעל. יעל שאלה אם היא יכולה אותה ואני כמובן הבאתי לה אותה. היא אמרה לך להושיט לה אצבע ואת הושטת לה ודמעה זלגה לך מהעין. יעל שמה לך את הטבעת על האצבע ואני צעקתי "מקודשת, מקודשת, מקודשת!!" ושתיכן התנשקתן.

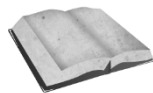
כל-כך התרגשנו, אמרתי לך שאני כבר מחכה שזה יהיה באמת – החתונה האמיתית שלך, ואת צחקת ואמרת "גם אני..."



אני זוכר איך פתאום הימים היו לא וורודים ולא שחורים – אלא פשוט ימים רגילים.
אני זוכר איך את שמת לב לזה שפתאום משהו בי יותר נרגע והשיחות בנינו הפכו להיות עמוקות יותר וחזקות יותר.
אמרת לי שזה מדהים איזה שינוי עשיתי בשנה האחרונה מאז שהכרנו ואני אמרתי לך שזה בזכותך ושאת תחתמי בספר החיים, ואת צחקת.
אני זוכר איך אמרתי לך שפתאום את כבר לא "לסבית" בשבילי, אלא מישהי שהיא בדיוק כמוני, ואת אמרת שזה בדיוק מה שקרה לך איתי, שאת ראית אותי וכל הזמן רצית לעזור ולכן את רצית בדיוק את אותו הדבר...
"מה?" שאלתי "שלא יהיו לך עלי סטיגמות?"
"לא...חחחח, ענית, "רציתי שתהיה חבר קרוב שלי, וידעתי שביום זה יקרה – אני באמת אוהב אותך ובאמת אכיר אותך בלי סטיגמות".

אני לא יודע אם את זוכרת, אבל זה היה ביום כיפור, בשעת לילה מאוחרת, את ויעל עוברת ליד בית הכנסת "חזון יחזקאל" במבשרת ציון, ורואות אותי על המעקה שנמצא קצת מעל. את שמת לב שאני בוכה ויש ניגשת אלי לשאול מה קרה. הצבעתי על הספסל ממול והיו שם שתי בנות מתנשקות.

"נו, מה אתה עושה מזה סיפור???" שאלת בזילזול "זאת לא פעם ראשונה שאתה רואה לסביות...!", ואני מושיט את האצבע לעברך ואומר "את רואה זאת שעם הגב אלינו? זאת אחותי הגדולה". "נו..." אמרת בחוסר סבלנות.
"עד עכשיו צחקתי עליה ולא הבנתי 'מה יש לה', אבל אחרי שהכרתי אותך, אני מבין פתאום איזו אחות מדהימה וכמה אני אוהב אותה".
את ויעל חייכת. פתאום החתול האפור¹ יצא ואת ליטפת אותו קצת וגם יעל.
"אתה מתוק." אמרת לי, "אני מלווה את יעל הביתה, אם אתה רוצה אתה מוזמן להצטרף ואחרי זה אני ואתה נקשקש קצת...".
"תודה!" אמרתי תוך כדי שקמתי "שתהיה לכן גמר חתימה טובה!".



גמר חתימה טובה!

ושנזכה השנה להכיל את האחר.ת

נתאי יחזקאלי - <http://www.notes.org.il>

(הבלוג שלי - <http://my.notes.org.il>)

¹ מתפילת נעילה של אותו יום כיפור הסתבר לי שמדובר בחתולה...